HAI LA MATE!

Formule — Clasa a VIII-a

Algebră și geometrie

70 elemente · generat la 29 septembrie 2026

Cuprins

Intervale de numere reale. Inecuații 3

Calcul algebric în mulțimea numerelor reale 9

Funcții 4

Puncte, drepte și plane în spațiu 16

Poliedre 26

Corpuri rotunde 12

Intervale de numere reale. Inecuații

Clasa a VIII-a · Algebră

Intervale de numere reale

$$[a,b]=\{x\in\mathbb{R}\mid a\le x\le b\},\quad (a,b)=\{x\in\mathbb{R}\mid a<x<b\},\quad [a,+\infty$$

Paranteza pătrată arată că numărul de la capăt aparține intervalului, cea rotundă că nu aparține. La ∞ paranteza este întotdeauna rotundă.

Reuniunea și intersecția intervalelor

$$[1,5]\cap[3,7]=[3,5],\quad [1,5]\cup[3,7]=[1,7]$$

Reprezintă intervalele pe aceeași axă: intersecția este porțiunea comună, reuniunea este tot ce acoperă cel puțin unul dintre ele.

Inecuația de gradul I

$$ax+b<0,\ a>0\Rightarrow x<-\frac{b}{a},\quad ax+b<0,\ a<0\Rightarrow x>-\frac{b}{a}$$

Când împarți o inecuație la un număr negativ, semnul inegalității se schimbă.

a — coeficientul necunoscutei

b — termenul liber

Calcul algebric în mulțimea numerelor reale

Clasa a VIII-a · Algebră

Pătratul unei sume

$$(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

a — primul termen

b — al doilea termen

Pătratul unei diferențe

$$(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

a — primul termen

b — al doilea termen

Diferența de pătrate

$$a^2 - b^2 = (a-b)(a+b)$$

a — primul termen

b — al doilea termen

Descompunerea în factori: factorul comun

$$ab + ac = a(b+c), \quad ab - ac = a(b-c)$$

Exemplu: 6x + 9 = 3(2x + 3).

a — factorul comun

b — primul termen rămas

c — al doilea termen rămas

Descompunerea în factori: trinomul de gradul al II-lea

$$x^2 + sx + p = (x + m)(x + n), \quad s = m + n,\ p = m \cdot n$$

Cauți două numere cu suma s și produsul p: $x^2 + 7x + 12 = (x + 3)(x + 4)$, pentru că $3 + 4 = 7$ și $3 \cdot 4 = 12$. Și formulele de calcul prescurtat, citite de la dreapta la stânga, descompun în factori.

- x — valoarea variabilei
- m — primul număr
- n — al doilea număr

Descompunerea în factori: gruparea termenilor

$$ax + ay + bx + by, \quad = a(x + y) + b(x + y), \quad = (a + b)(x + y)$$

Grupezi termenii câte doi, scoți factorul comun din fiecare grupă, apoi paranteza comună.

- a — primul coeficient
- b — al doilea coeficient
- x — prima variabilă
- y — a doua variabilă

Amplificarea și simplificarea rapoartelor algebrice

$$\frac{A}{B} = \frac{A \cdot C}{B \cdot C}, \quad B \neq 0,\ C \neq 0$$

Ca să simplifici, descompui numărătorul și numitorul în factori și împarți la factorul comun: $\frac{x^2-1}{x^2+x} = \frac{x-1}{x}$.

Operații cu rapoarte algebrice

$$\frac{A}{B} + \frac{C}{B} = \frac{A + C}{B}, \quad \frac{A}{B} \cdot \frac{C}{D} = \frac{A \cdot C}{B \cdot D}, \quad \frac{A}{B} : \frac{C}{D} = \frac{A}{B} \cdot \frac{D}{C}$$

La numitori diferiți, descompui numitorii în factori și aduci rapoartele la numitorul comun.

Ecuația de gradul al II-lea

$$ax^2 + bx + c = 0,\ a \neq 0, \quad \Delta = b^2 - 4ac, \quad x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$$

Dacă Δ > 0, ecuația are două soluții reale; dacă Δ = 0, are o singură soluție; dacă Δ < 0, nu are soluții reale.

- a — coeficientul lui x²
- b — coeficientul lui x
- c — termenul liber

Funcții

Clasa a VIII-a · Algebră

Punctul pe graficul unei funcții

$$M(m, n) \in G_f, \quad \Leftrightarrow f(m) = n$$

Exemplu: pentru f(x) = 2x – 3, punctul M(4, 5) este pe grafic, pentru că f(4) = 5.

Funcția de gradul I

$$f(x) = ax + b, \quad G_f \cap Oy = \{(0, b)\}, \quad G_f \cap Ox = \left\{\left(-\frac{b}{a}, 0\right)\right\}$$

Graficul funcției de gradul I este o dreaptă; ca s-o desenezi, ajung două puncte, de exemplu intersecțiile cu axele.

- a — coeficientul lui x
- b — termenul liber
- x — valoarea lui x

Distanța dintre două puncte

$$\mathrm{AB} = \sqrt{(x_B - x_A)^2 + (y_B - y_A)^2}$$

x_A — abscisa lui A
y_A — ordonata lui A
x_B — abscisa lui B
y_B — ordonata lui B

Mijlocul unui segment

$$M\left(\frac{x_A + x_B}{2}, \frac{y_A + y_B}{2}\right)$$

x_A — abscisa lui A
x_B — abscisa lui B

Puncte, drepte și plane în spațiu

Clasa a VIII-a · Geometrie

Dreapta paralelă cu un plan

$$d \parallel d',\ d' \subset \alpha, \quad d \not\subset \alpha \Rightarrow d \parallel \alpha$$

O dreaptă este paralelă cu un plan dacă nu are niciun punct comun cu el.

Dreapta perpendiculară pe un plan

$$d \perp a,\ d \perp b, \quad a, b \subset \alpha \text{ concurente} \Rightarrow d \perp \alpha$$

O dreaptă perpendiculară pe un plan este perpendiculară pe orice dreaptă din acel plan.

Teorema celor trei perpendiculare

$$\mathrm{AO} \perp \alpha, \quad \mathrm{OB} \perp a,\ a \subset \alpha \Rightarrow \mathrm{AB} \perp a$$

Se folosește pentru distanța de la un punct exterior unui plan la o dreaptă din plan: aceasta este lungimea lui AB.

Proiecția pe un plan

$$\mathrm{AA}' \perp \alpha \Rightarrow A' = \mathrm{pr}_{\alpha} A, \quad \mathrm{A}'\mathrm{B}' = \mathrm{AB} \cdot \cos u$$

Proiecția unui punct pe un plan este piciorul perpendicularei duse din punct pe plan. Unghiul dintre o dreaptă și un plan este unghiul dintre dreaptă și proiecția ei pe plan.

Plane perpendiculare

$$d \subset \beta,\ d \perp \alpha \Rightarrow \beta \perp \alpha$$

Două plane sunt perpendiculare dacă unghiul diedru format de ele are 90°.

Unghiul diedru

$$d = \alpha \cap \beta, \quad a \subset \alpha,\ a \perp d, \quad b \subset \beta,\ b \perp d, \quad m(\sphericalangle(\alpha, \beta)) = m(\sphericalangle(a, b)$$

Perpendicularele a și b pe muchia d se duc prin același punct al muchiei, câte una în fiecare plan.

Înălțimea corpurilor geometrice

$$\text{piramida, conul: } h = \mathrm{VO}, \quad \text{prisma dreaptă: } h = \mathrm{AA'}, \quad \text{cilindrul: } h =$$

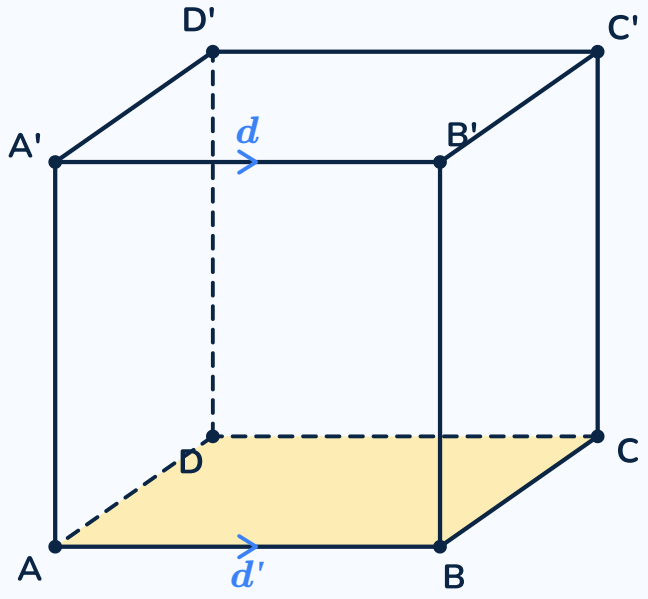
Înălțimea este distanța de la vârf la planul bazei (piramidă, con) sau distanța dintre planele bazelor (prismă, cilindru).

Unghiul a două drepte în spațiu

$$a' \parallel a \Rightarrow m(\sphericalangle(a, b)) = m(\sphericalangle(a', b))$$

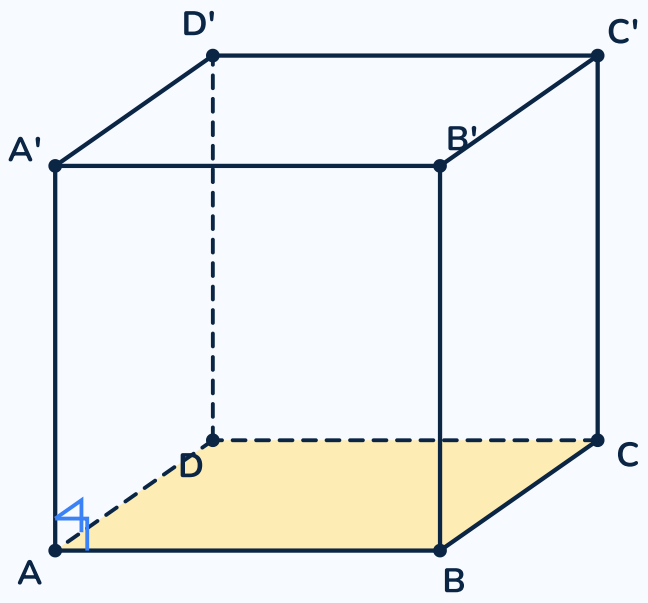
Măsura unghiului a două drepte este cel mult 90°; dacă este 90°, dreptele sunt perpendiculare, chiar dacă nu se intersectează.

Dreaptă paralelă cu un plan

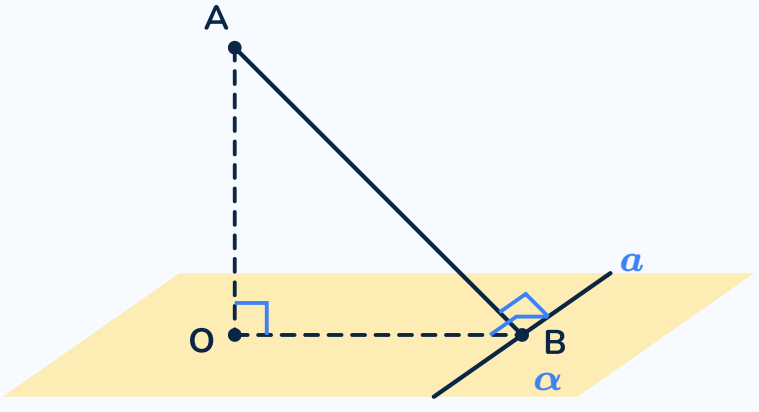

În cub, A′B′ este paralelă cu AB, care e în planul bazei (galben); A′B′ nu e în plan, deci A′B′ ∥ (ABC).

Dreaptă perpendiculară pe un plan

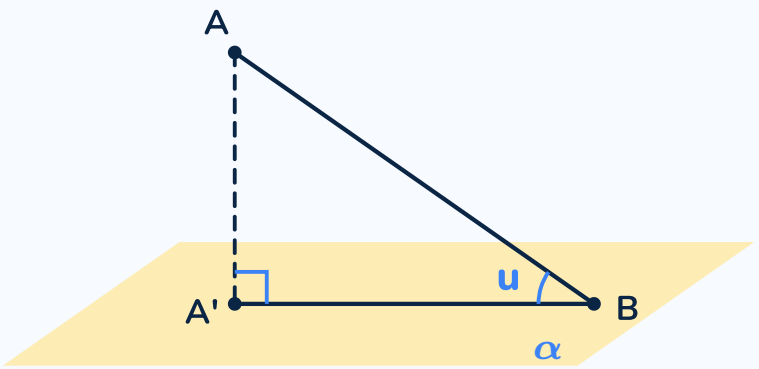

AA′ este perpendiculară pe AB și pe AD, două drepte concurente din planul bazei, deci AA′ ⊥ (ABC).

Teorema celor trei perpendiculare

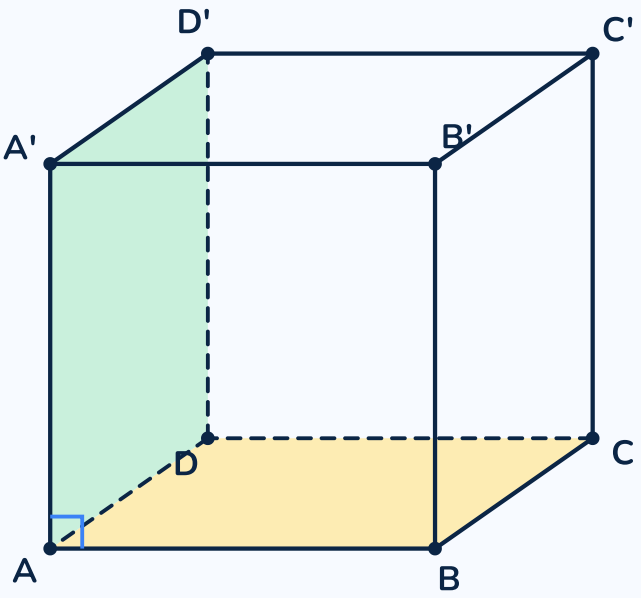

AO ⊥ α și OB ⊥ a, cu a în plan; atunci și AB ⊥ a, iar AB este distanța de la A la dreapta a.

Proiecția unui segment pe un plan

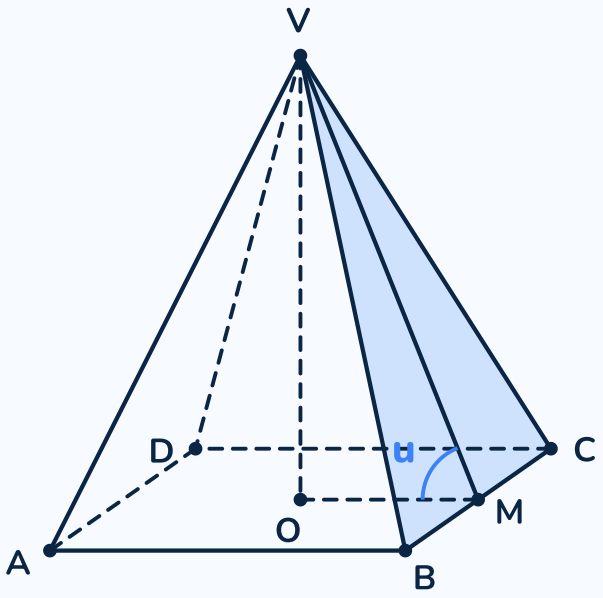

A′ este piciorul perpendicularei din A pe planul α. Segmentul AB se proiectează în A′B, iar u este unghiul dintre AB și plan.

Plane perpendiculare

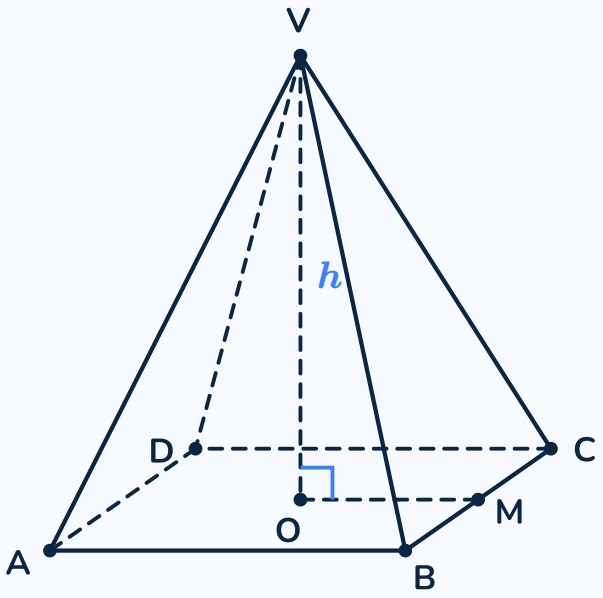

Fața ADD′A′ (verde) conține dreapta AA′, perpendiculară pe baza ABCD (galben), deci cele două plane sunt perpendiculare.

Unghiul dintre o față laterală și bază

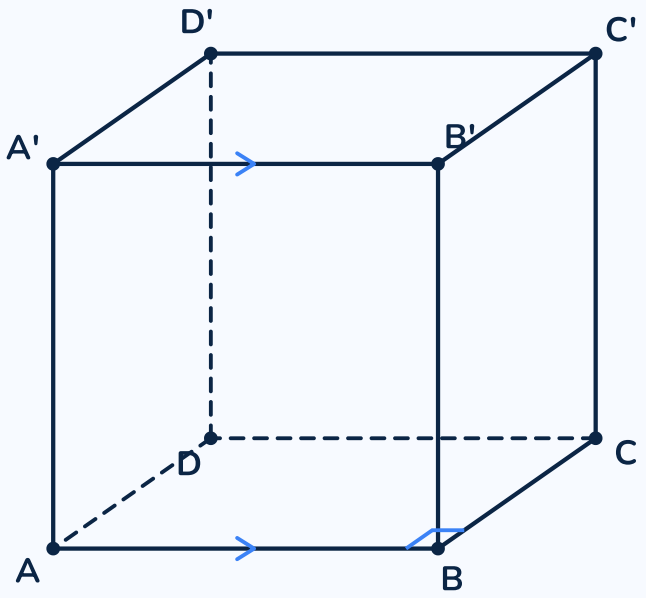

Muchia diedrului este BC. VM și OM sunt perpendiculare pe BC în M, câte una în fiecare plan, deci unghiul diedru este unghiul VMO.

Înălțimea piramidei

Înălțimea h = VO este distanța de la vârful V la planul bazei: VO este perpendiculară pe bază.

Unghiul a două drepte în spațiu

A′B′ și BC nu se intersectează. Muți A′B′ paralel, în AB: unghiul dintre A′B′ și BC este unghiul ABC, de 90°.

Poliedre

Clasa a VIII-a · Geometrie

Diagonala cubului

$$d = l\sqrt{3}$$

l — muchia

Diagonala paralelipipedului dreptunghic

$$d = \sqrt{L^2 + l^2 + h^2}$$

L — lungimea
l — lățimea
h — înălțimea

Aria și volumul cubului

$$A_l = 4l^2, \quad A_t = 6l^2, \quad V = l^3$$

l — muchia

Aria și volumul paralelipipedului dreptunghic

$$A_l = 2(L + l) \cdot h, \quad A_t = 2(Ll + Lh + lh), \quad V = L \cdot l \cdot h$$

L — lungimea
l — lățimea
h — înălțimea

Prisma dreaptă

$$\mathrm{AA'} = \mathrm{BB'} = \mathrm{CC'} = h, \quad \mathrm{AA'} \perp (\mathrm{ABC})$$

Muchiile laterale sunt perpendiculare pe baze și egale cu înălțimea, iar fețele laterale sunt dreptunghiuri. Desfășurată, suprafața laterală este un dreptunghi cu lungimea P_b și lățimea h.

Piramida patrulateră regulată

$$A_b = l^2, \quad a_b = \frac{l}{2}, \quad a_p^2 = h^2 + a_b^2$$

Baza este un pătrat, fețele laterale sunt triunghiuri isoscele congruente, iar înălțimea VO cade în centrul pătratului.

h — înălțimea

l — latura bazei

Tetraedrul regulat

$$h = \frac{l\sqrt{6}}{3}, \quad A_t = l^2\sqrt{3}, \quad V = \frac{l^3\sqrt{2}}{12}$$

Tetraedrul regulat are toate cele 6 muchii egale, iar cele 4 fețe sunt triunghiuri echilaterale.

l — muchia

Aria totală a prismei

$$A_t = 2A_b + A_l$$

Aria totală cuprinde cele două baze și toate fețele laterale.

A_b — aria bazei

A_l — aria laterală

Aria laterală a prismei

$$A_l = P_b \cdot h$$

P_b — perimetrul bazei

h — înălțimea

Aria laterală a piramidei regulate

$$A_l = \frac{P_b \cdot a_p}{2}$$

P_b — perimetrul bazei

a_p — apotema piramidei

Aria totală a piramidei

$$A_t = A_l + A_b$$

Piramida are o singură bază, spre deosebire de prismă.

A_l — aria laterală

A_b — aria bazei

Volumul prismei

$$V = A_b \cdot h$$

A_b — aria bazei

h — înălțimea

Volumul piramidei

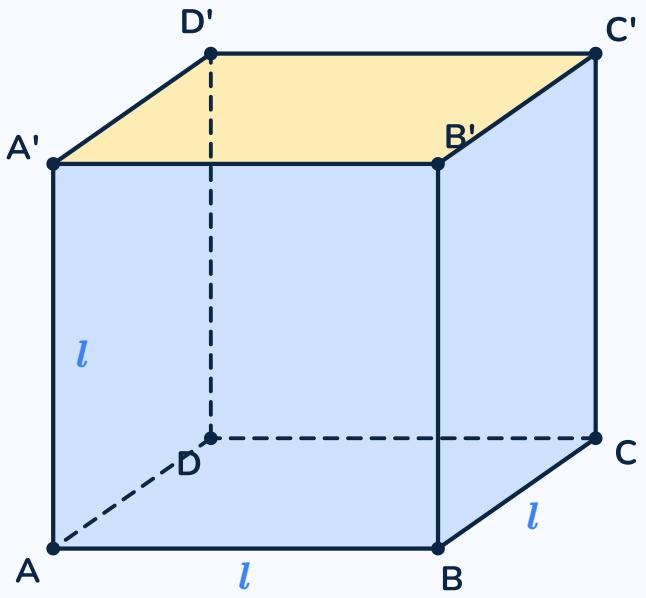
$$V = \frac{A_b \cdot h}{3}$$

O piramidă are o treime din volumul prismei cu aceeași bază și aceeași înălțime.

A_b — aria bazei

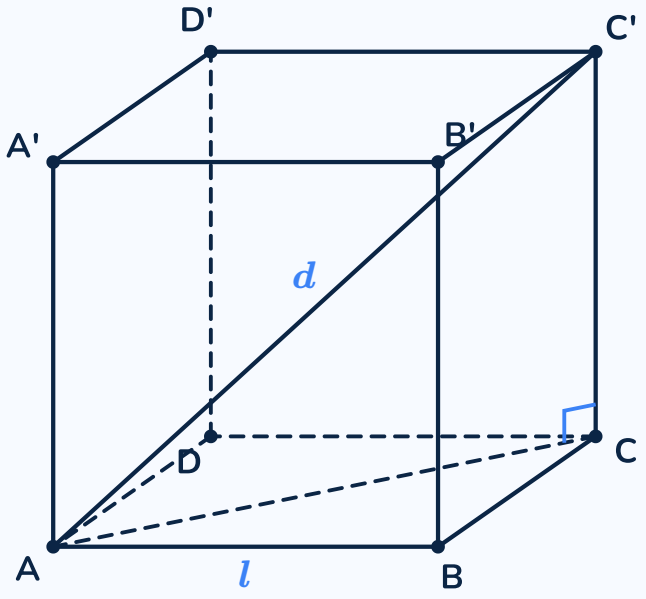
h — înălțimea

Cubul

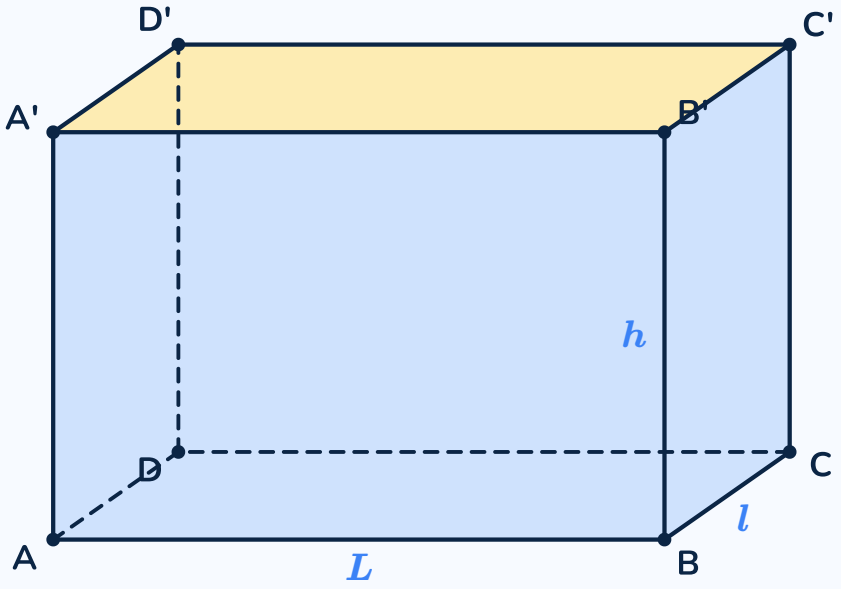

Cubul ABCDA′B′C′D′ are 12 muchii egale, de lungime l, și 6 fețe pătrate.

Diagonala cubului

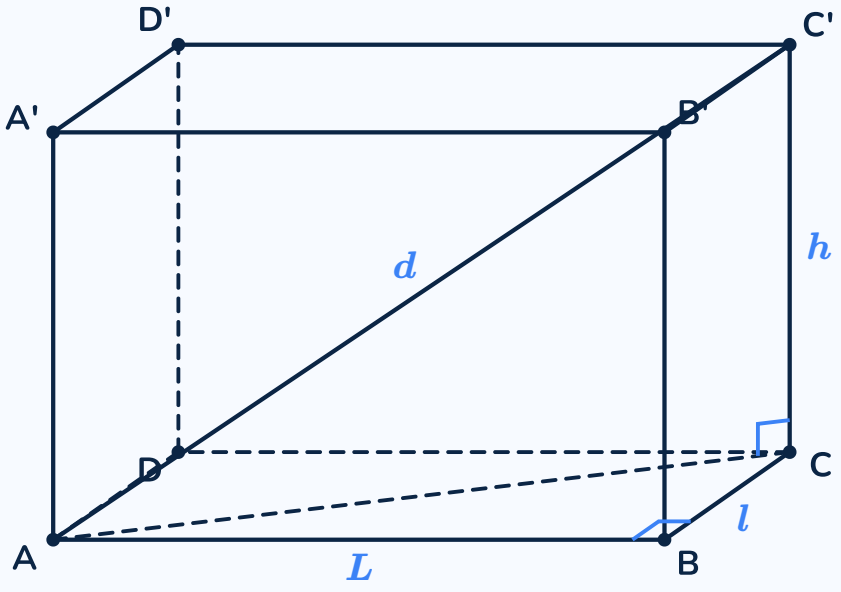

Diagonala AC′ trece prin interiorul cubului: $d^2 = AC^2 + CC'^2 = 2l^2 + l^2 = 3l^2$.

Paralelipipedul dreptunghic

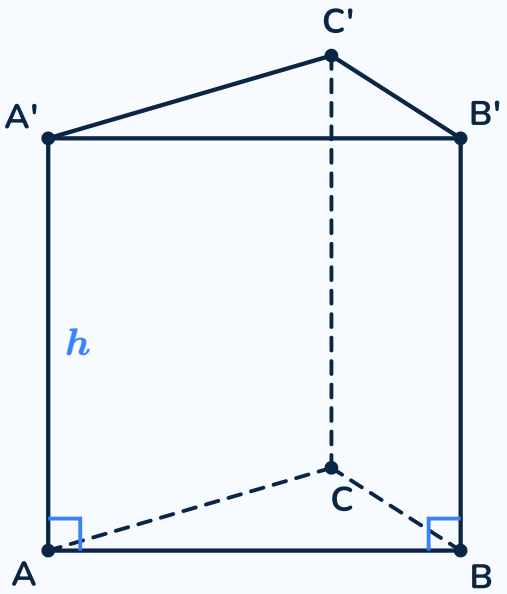

Lungimea L = AB, lățimea l = BC și înălțimea h = BB′; toate fețele sunt dreptunghiuri.

Diagonala paralelipipedului

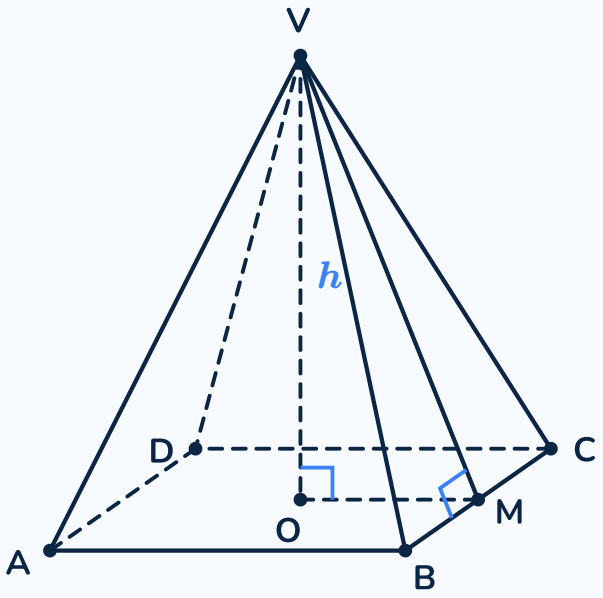

Diagonala AC′ se află din Pitagora de două ori: $AC^2 = L^2 + l^2$, apoi $d^2 = AC^2 + h^2$.

Prisma triunghiulară dreaptă

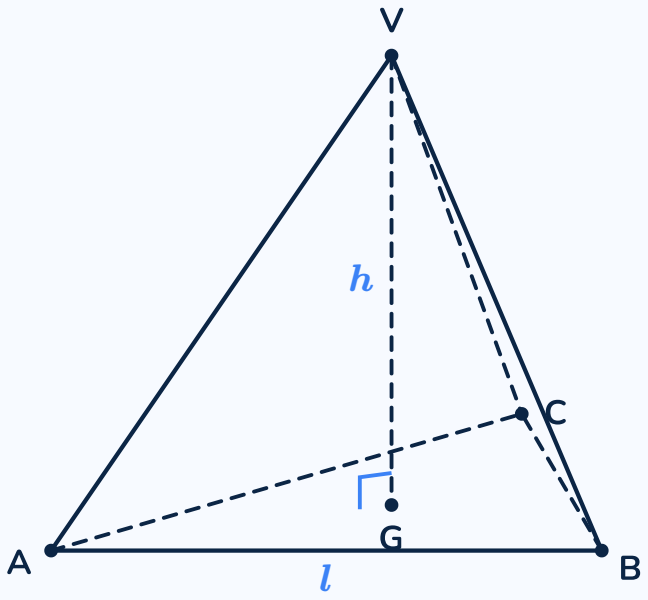

Muchiile laterale AA′, BB′, CC′ sunt egale cu înălțimea h și perpendiculare pe baze.

Piramida patrulateră regulată

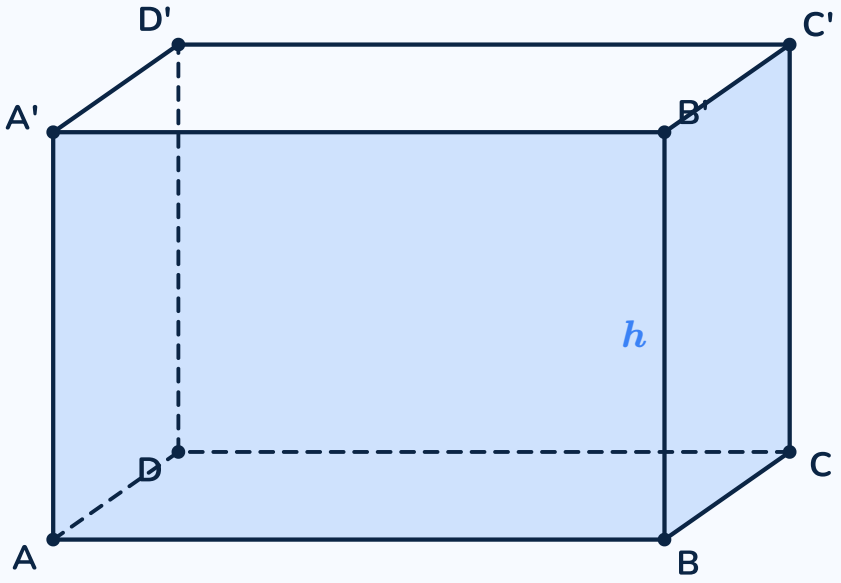

Baza este pătratul ABCD, O este centrul ei și VO = h înălțimea. VM este apotema piramidei, iar OM apotema bazei.

Tetraedrul regulat

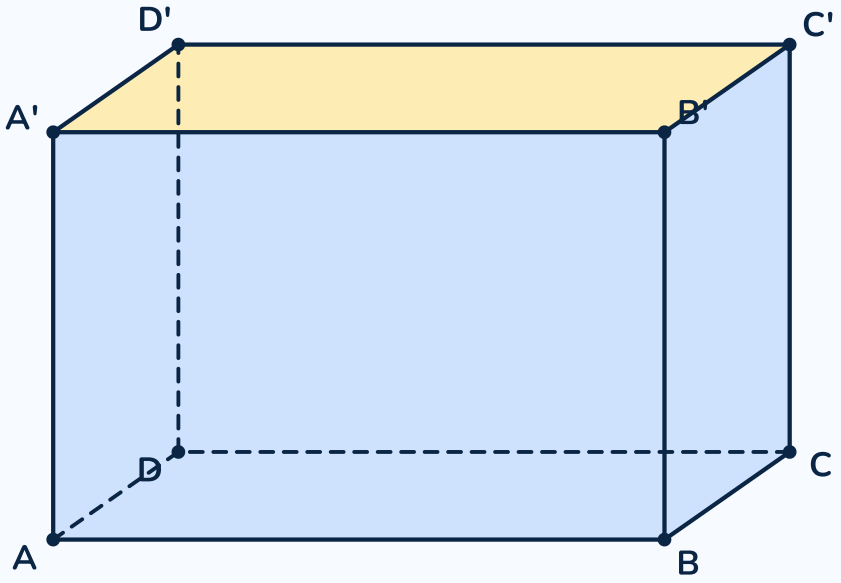

Toate cele 6 muchii au lungimea l; înălțimea VG cade în centrul G al bazei ABC.

Fețele laterale ale prismei

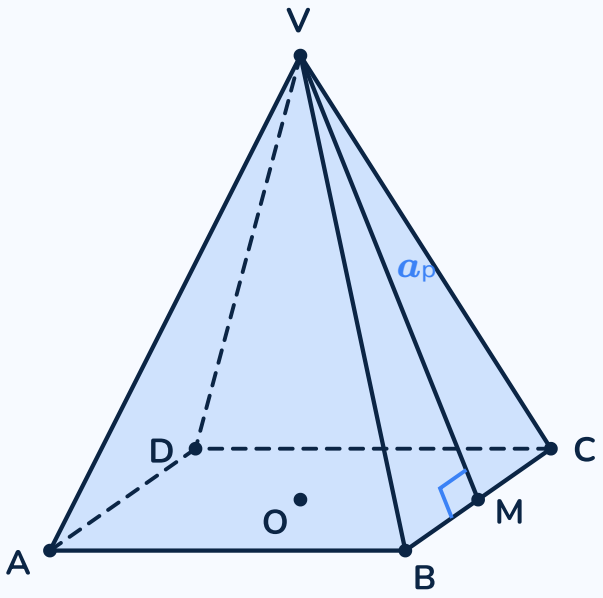

Fețele laterale (colorate) sunt dreptunghiuri de înălțime h; puse una lângă alta, au lungimea egală cu perimetrul bazei.

Bazele și fețele laterale

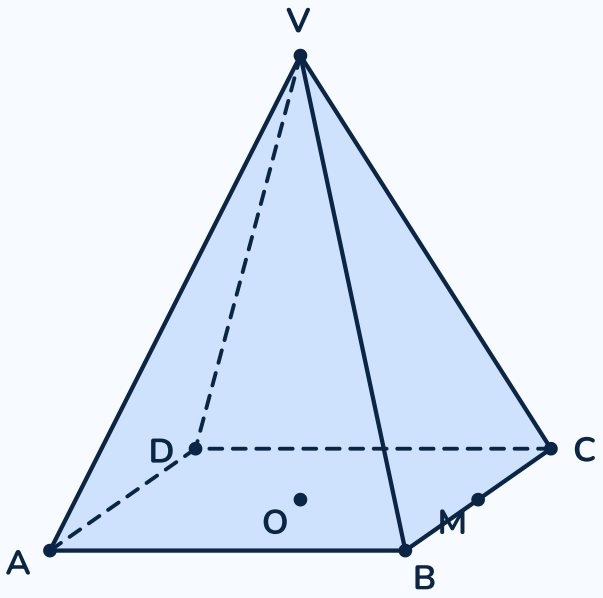

Aria totală adună cele două baze (galben: ABCD și A′B′C′D′) și fețele laterale (albastru).

Fețele laterale ale piramidei

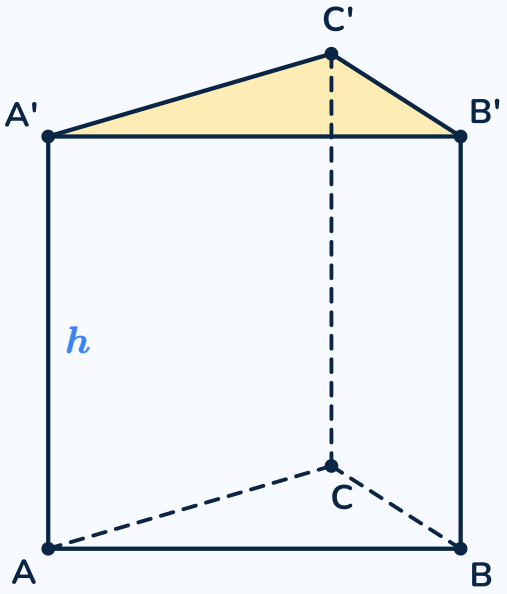

Fiecare față laterală e un triunghi isoscel cu înălțimea a_p = VM (apotema); aria lor adunată e P_b · a_p / 2.

Baza și fețele laterale

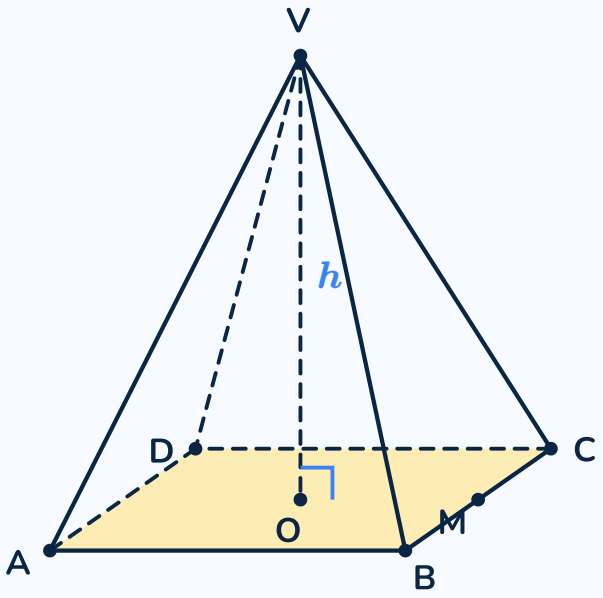

Aria totală adună fețele laterale (albastru) și baza (galben).

Baza și înălțimea prismei

Volumul este aria bazei (galben) înmulțită cu înălțimea h: câte „straturi” de bază încap pe înălțime.

Baza și înălțimea piramidei

Volumul este aria bazei (galben) ori înălțimea VO, împărțit la 3: o treime din prisma cu aceeași bază și înălțime.

Corpuri rotunde

Clasa a VIII-a · Geometrie

Volumul cilindrului circular drept

$$V = \pi r^2 h$$

r — raza bazei

h — înălțimea

Ariile cilindrului circular drept

$$G = h, \quad A_l = 2\pi r G, \quad A_t = 2\pi r(r + G)$$

Desfășurată, suprafața laterală este un dreptunghi cu lungimea $2\pi r$ (lungimea cercului bazei) și lățimea G.

r — raza bazei

G — generatoarea

Volumul conului circular drept

$$V = \frac{\pi r^2 h}{3}$$

r — raza bazei

h — înălțimea

Generatoarea și ariile conului circular drept

$$G^2 = h^2 + r^2, \quad A_l = \pi r G, \quad A_t = \pi r(r + G)$$

Înălțimea, raza și generatoarea formează un triunghi dreptunghic, cu generatoarea ipotenuză.

h — înălțimea

r — raza bazei

Volumul sferei

$$V = \frac{4\pi R^3}{3}$$

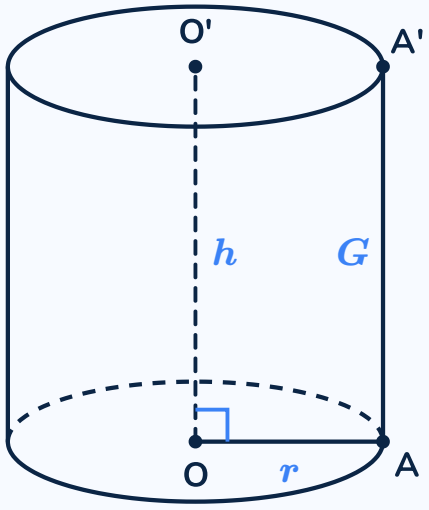
R — raza sferei

Aria sferei

$$A = 4\pi R^2$$

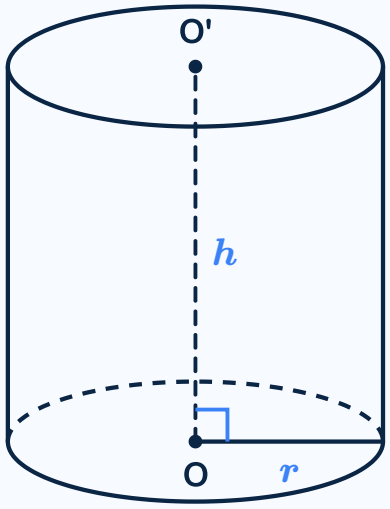
R — raza sferei

Cilindrul circular drept

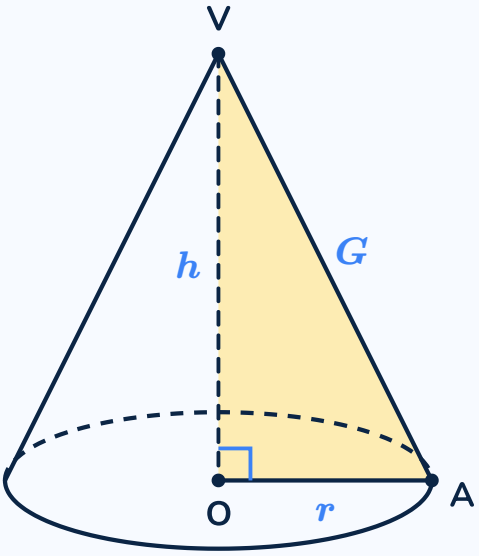

Bazele sunt două cercuri de rază r; generatoarea AA′ = G este egală cu înălțimea OO′ = h.

Baza și înălțimea cilindrului

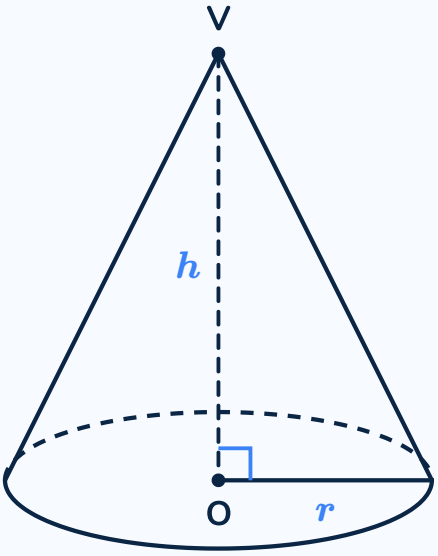

Volumul este aria bazei, πr², înmulțită cu înălțimea h = OO′.

Conul circular drept

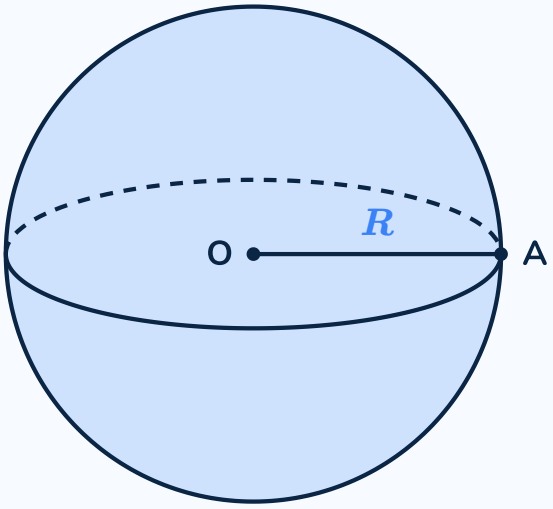

Înălțimea VO, raza OA și generatoarea VA formează un triunghi dreptunghic în O: G² = h² + r².

Baza și înălțimea conului

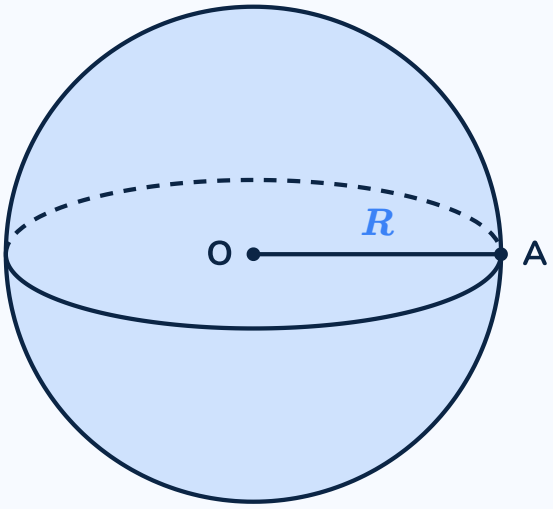

Volumul este aria bazei, πr², ori înălțimea h, împărțit la 3: o treime din cilindrul cu aceeași bază și înălțime.

Sfera de rază R

Toate punctele sferei sunt la distanța R de centrul O.

Sfera de rază R

Volumul depinde doar de rază: dacă raza se dublează, volumul devine de 8 ori mai mare.

Formulele din acest document sunt verificate automat: structura LaTeX și, unde se poate calcula, rezultatul față de exemple lucrate.